

saa det ærede Medlem kan godt spare sig den Frygt, den hører intetsteds hjemme.

Det ærede Medlem sagde, at jeg havde erklæret, at 3 Millioner vare nok til Landarbejderne. Jeg erindrer ikke, om mine Ord faldt saaledes; jeg sagde i hvert Fald: foreløbig nok. Jeg udtalte, at hvis det skulde vise sig, at der ikke er nok, og at der er Trang til mere, er jeg overbevist om, at hele Udvalget vil være med til at gaa til Ministeren, og at Ministeren vil være villig til at søge Summen forhøjet, saaledes at den kan komme i Overensstemmelse med de Krav, som melde sig. Men det forekommer mig ikke, at der er nogen som helst Grund til at give mere, end der efter al Sandsynlighed vil være Brug for. Landarbejderne skulle ganske vist have Mad, men de skulle ikke have saa meget, at de ikke kunne spise det.

Ordføreren (N. Pedersen): Det ærede Medlem for Æbeltoft (Neergaard) har gentagne Gange, baade da Sagen var til anden Behandling og nu ved tredje Behandling omtalt Spørgsmaalet om de gamle Statshusmænd og udtalt, at der vilde være mange af de Husmænd, der have faaet Statslaan, som ville føle sig betydelig skuffede, hvis de ikke kunne faa et Tilægslaan. Det er jo ganske naturligt en Sag, som ikke ligger mig mindre paa Sinde, og som jeg ogsaa har beskæftiget mig en Del med, men naar jeg ikke har ønsket at udtale mig derom under Sagens Behandling, saa er det, fordi jeg ikke har ønsket at vække Forhaabninger eller i det hele taget bringe Uro i Forhold, som det ikke er muligt at ændre i Øjeblikket. Derfor har jeg ikke udtalt mig om dette Spørgsmaal.

Jeg tror ogsaa, at de Krav, der ville komme fra den langt overvejende Del af de gamle Statshusmænd, ville gaa ud paa, at de kunne købe et Stykke Jord, og de saa kunne faa et yderligere Laan i Henhold til og i Overensstemmelse med, hvad der nu foreslaas ved dette Lovforslag, og der kan jo ogsaa i ganske enkelte Tilfælde være Forhold, som det ærede Medlem stadig har peget paa, at deres Bygninger vare for dyre. Naar en Landarbejder indsender sit Andragende og deri godtgør, at Jordlodden koster saa meget,

at Bygningerne anslaas til at koste saa meget og Besætningen til at koste et eller andet bestemt Beløb, og det hele indskrænker sig til 4,000 Kr., og det saa viser sig, at Bygningerne blive noget dyrere, end de vare anslaaede til, saa kan Hnsmanden komme til at yde en 200 a 300 Kr. af sin egen Lomme eller blive nødt til at laane dette Beløb, idet Ejendommens hele Laanværdi gaar noget over 4,000 Kr. Det kan Kommissionen jo ikke forudse, og vedkommende Husmand kan jo naturligvis kun faa de ni Tiendedele af de 4,000 Kr. som Laan. Jeg tror imidlertid ikke, at der er grumme mange af den Slags Tilfælde.

Jeg skal saa blot gøre en Bemærkning over for det ærede Medlem for Aalborg Amts 3die Valgkreds (J. H. Jensen), som meget stærkt opfordrede mig til at udtale mig om, hvad jeg vilde være med til at gøre, hvis det skulde vise sig, at de Penge, der nu bevilges, ikke vare tilstrækkelige til at fyldestgøre de Krav, som stilledes. Jeg vil sige til det ærede Medlem, at jeg synes, vi skulle vente, til den Tid kommer, og saa tage vor Beslutning.

Reventlow: Der er et Par ærede Medlemmer, som under Diskussionen i Dag have slaaet til Lyd for Fæstevæsenets Genindførelse paa dette Omraade. Jeg tror dog, at det vil være bedre at vente, til vi komme lidt længere bort fra det Fæstevæsen, vi nu have, og til vi tabe noget i Erindringen af det Fæstevæsen, vi have haft, inden vi begynde paa at indføre nyt Fæste. Det er blevet sagt, at det vilde være bedre for Husmænd som disse Statshusmænd at være Fæstere end at være Selvejere paa de Betingelser, som Loven giver, ja, det er endogsaa blevet sagt, at de slet ikke ere Ejere af disse Huse, men kun ere Skyldnere. Ja, hvis alle vi, der skyldte bort i vore Ejendomme, ikke vare Ejere, saa det alligevel ret galt ud for os. Der er vil ikke ret mange i denne Sal, der ere saa lykkelige at eje en Ejendom, som de ikke skyldte noget i, og hvis der blev stillet os Valget imellem at være Fæstere af vore Ejendomme eller Ejere, saa tror jeg dog, at der ikke vilde være nogen Tvivl hos nogen af os, der her ere til Stede, om, hvad vi ønskede, jeg tror, vi alle sammen vilde sige: Nej, Tak, om